

vilde gjøre til det ærede Medlem. — Til den høitærede Conseilspræsident vil jeg sige, at jeg kunde vel antage, at de Udtalelser, han kom med, vilde falde fra den Side. Det er nu tidt blevet jagt til os Landboere, at vi i Grunden bare os feil ad ved at stille os saa kritisk overfor dette Ministerium, det var dog et Ministerium, der var udgaaet fra Landboerne, om end ganske vist fra de store, og vi vilde kunne vente, at dette Ministerium vilde stille sig ganske anderledes venligt ligeoverfor de Forslag og Forhold, som vi Landboere ønskede fremmede, end vi maaste kunne antage, at andre Medborgere vilde, som kunde sidde paa disse Bladser. Det er tidt blevet jagt, men kan Conseilspræsidenten kalde det et Forvar for sin Stilling til disse Landboere, som her ere fremkomne fra privat Side i Folkethinget, at han ikke vil have med disse Forslag at gjøre, fordi Folkethinget stiller sig, som det har stillet sig, saa veed han dog saa godt som Nogen, at have vi faaet den Situation, som vi have faaet, saa har den høitærede Conseilspræsident været Skyld i den mere end nogen anden Conseilspræsident i Danmark siden 1849. Vi have i de 7 Aar, han har siddet, ikke havt et eneste ordinært Valg, han har atter og atter tumlet med Bælgerne, og de have atter og atter viist, at de vare imod ham; det er til Overslod at komme ind herpaa. Den høitærede Minister har været i en saadan politisk Situation mere end een Gang i de over 7 Aar, han har siddet ved Magten, at han har kunnet faae Lovforslag fremmet. Har nu denne Regjering, som er udgaaet fra Landboerne, virkelig viist, at den særlig vil fremme vore Landboeres Interesser? Ja, den høitærede Indenrigsminister er ganske vist kommen med et eneste Lovforslag, som jeg til enhver Tid vil være villig til at erkjende var et godt Lovforslag, nemlig om Husmandskreditforeningerne, men det er ogsaa det Hele; da der fra en anden Side paa et andet Tidspunkt og under en anden Situation fremkom et billigt Lovforslag overfor Husmandsforholdene, hvor var da den høitærede Indenrigsminister? Vi have altsaa ingen Grund til at antage, at de Herrer ville komme med Forslag til Landboernes særlige Gavn, thi saa havde de virkelig i andre Situationer havt god Leilighed til at komme med dem, og naar altsaa den høitærede Conseilspræsident ikke vil have med disse Forslag at gjøre og slutter sig fuldstændig til Indenrigsministeren i, at den Situation, som Folkethinget har stabt, har til Følge, at han Intet vil have med disse Sager at gjøre, saa sige vi: Vi kræve Ministeriet til Ansvar herfor! Vi spørge, hvad har det gjort i gode Tider for os Landboere, som

skulde opfordre os til at sige, at disse store Bønder vare bedre at have med at gjøre end nogle, der ikke var store Bønder? Dette har jeg fundet Anledning til at sige ligeoverfor den høitærede Conseilspræsident, han kunde nok i bedre Tider ogsaa have fremkaldt Forslag af den Natur, der kunde være særlig Anledning for ham dertil, da han har det tilfælles med os smaa Bønder, at vi ude paa Landet daglig have mange Forhold for Die, som de Herrer Professorer ved Universitetet og andre Medlemmer, der optræde her, skjøndt vi leve i et lille Land, ere uvidende om. Vi forlange i den Henseende Mere af den høitærede Conseilspræsident og hans Ministerium, end vi maaste kunne forlange af Andre, men han har til Dato ikke viist nogen særlig Grund til, at vi skulde antage, at han var en Mand, der særlig vilde tage sig af Landboerforholdene, selv om vi ikke havde den Situation, som han selv har fremkaldt ved den Tumlen, han har holdt med Bælgerne lige fra den 25de April 1876 og til Dato.

N. Andersen: Det Forhold, som her er Gjenstand for Forhandling, er jo et Forhold, der gjennem Aarhundreder har været Gjenstand for Lovgivningen. Vige fra Christian den 3dies Dage er man fra Lovgivningsmagtens Side ffredet ind paa dette Forhold. Det er derfor ogsaa min Tro, at det fremdeles vil være anerkjendt, at Lovgivningsmagten er berettiget til at sfride ind paa dette Omraade; det, at der nu ikke er saa Meget af dette Fæstegods tilbage, som der tidligere har været, har ganske vist ingen Betydning, set fra et almindeligt Synspunkt; fra Statens Synspunkt spiller dette Forhold ikke den Rolle, som det tidligere har spillet, men for de Fæstere, der ere tilbage, har Forholdet samme Betydning, som det nogenstinde har havt, saa længe dette Forhold ikke er løst. Det er derfor ogsaa min Tro, at, dersom der skulde vise sig Nødvendighed derfor, vil Lovgivningsmagten igjen sfride ind og ordne dette Forhold, uanset, at der ikke er saa meget Fæstegods tilbage, som der tidligere har været. Men for at Lovgivningsmagten skulde sfride ind, forekommer det mig, at der er to Omstændigheder, som helst maatte være tilfede; den ene er den, at der paavises en virkelig Trang dertil, og den anden den, at der ogsaa var rimelig Udsigt til at faae Noget gennemført. Det Sidste vil jo vel omtrent følge af det Første (Afbrydelse). Ja, der er dog blevet gennemført Noget tidligere. Naar det var blevet almindeligt anerkjendt her i Landet, at der var Grund til at sfride ind, er der under de forskjellige Statsforfatninger, end-